

PATVIRTINTA

Šilutės lopšelio-darželio „Žvaigždutė“
direktorės 2025 m. vasario 26 d.

įsakymu Nr. V1-21

**ŠILUTĖS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŽVAIGŽDUTĖ“
SMURTO, PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šilutės rajono lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ (toliau – lopšelis-darželis) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

3. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą, patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4.4. Visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai turi susipažinti su lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Ugdytinių tėvai su tvarka turi būti supažindinti tėvų susirinkimo metu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. smurtas, patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

5.2. smurtas, patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinis smurtas, patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.3. smurtą, patyčias patiriantis vaikas – lopšelio-darželio ugdytinė(-is), prieš kurį smurtaujama, tyčiojama;

5.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis smurtą, patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.5. smurtą, patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, kurį skriaudžia, tyčiojasi lopšelio-darželio ugdytinis (-iai);

5.6. smurto, patyčių stebėtojas – vaikas ar suaugęs, matantis ar žinantis apie smurtą, patyčias;

5.7. smurto, patyčių prevencija – veikla, skirta smurto, patyčių rizikai mažinti, imantis lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.8. smurto, patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto, patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.9. smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – smurto, patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V – 190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE - DARŽELYJE

7. Smurto, patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių mokytojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai. (Priedas Nr.1)

8. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už lopšelio-darželio Tvarkos aprašo parengimą ir inicijavimą vykdymui, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

9.1. surenka duomenis iš grupių mokytojų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie smurtą, patyčias ir atlieka jų analizę;

9.2. remiantis apie smurtą, patyčias analizės duomenimis, (jei iškyla tam tikra problema), rengia šios situacijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.3. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.4. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo.

III SKYRIUS

PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

10. Visais įtariamų ir realių smurto, patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą, patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena vaikui, kuris smurtauja, tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles;

10.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., Vaiko teisių, policiją, greitąją pagalbą);

10.4. informuoja grupės mokytoją ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias;

10.5. tiesiogiai informuoja vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą, patyčias formą (Priedas Nr. 2).

11. Grupės mokytoja gavusi informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą, patyčias:

11.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

11.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto, patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

11.3. vykdo tolesnę smurto, patyčių situacijos stebėseną.

11.4. užpildo pranešimo apie smurtą, patyčias formą (Priedas Nr.2); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar socialiniam pedagogui;

12. Užpildytą formą paėmęs asmuo, ją registruoja Smurto ir patyčių registracijos žurnale (Priedas Nr. 3):

12.1. nesibaigus smurto, patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

12.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupės vaikais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

13.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

14. Lopšelio-darželio bendruomenės nario, įtarusio smurtą, patyčias ar liudijusio smurto, patyčių atvejį, gavusio apie tai pranešimą, veiksmai:

14.1. kreipiasi į ugdytinio, patyrusio smurtą, patyčias, grupės mokytoją, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

15. Vaikui smurtavus, pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą, patyčias turėtų informuoti lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi lopšelio-darželio Tvarkos apraše ar kituose lopšelio-darželio dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamą smurtą, patyčias arba lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

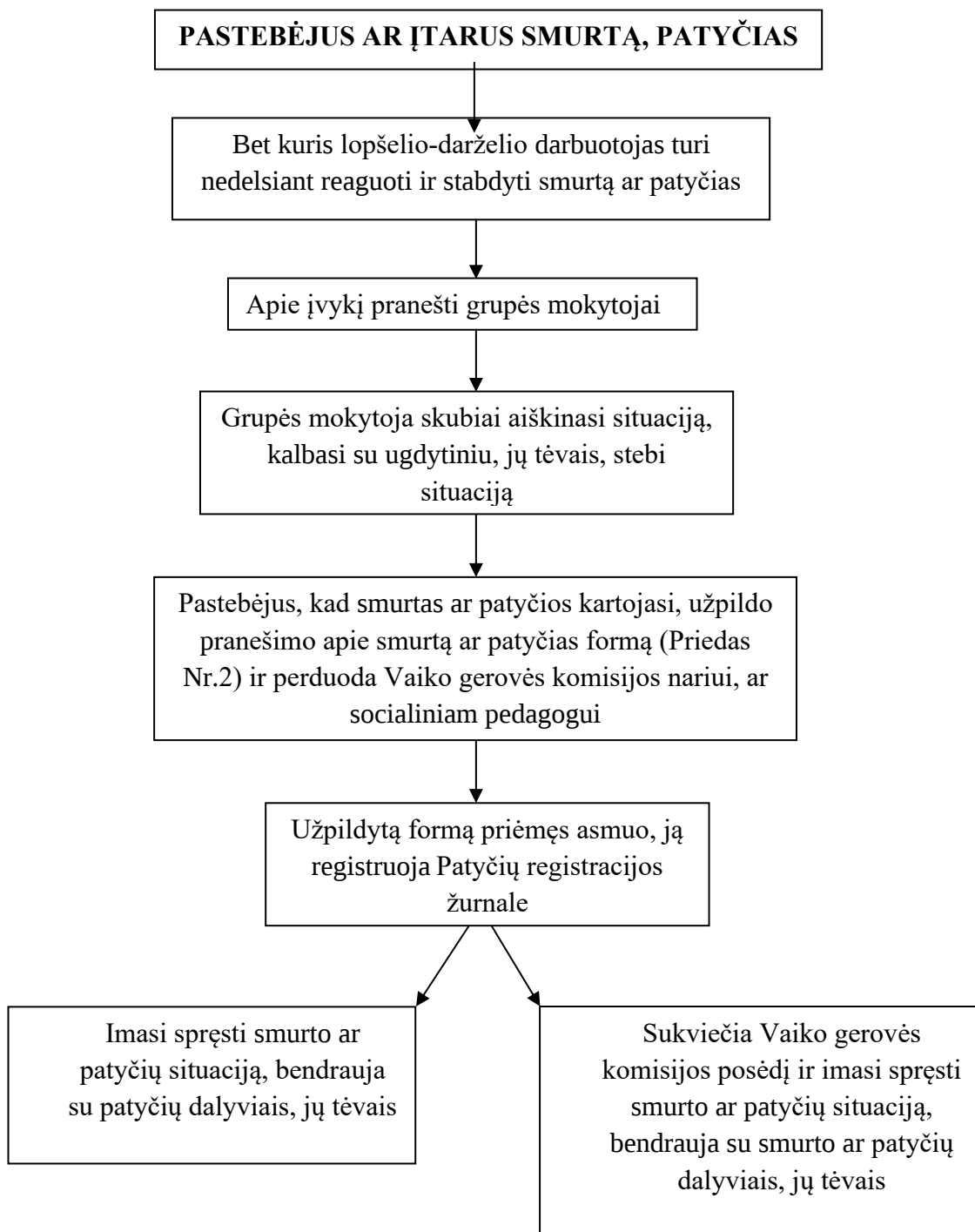
17. Kitiems smurto, patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

**ŠILUTĖS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽVAIGŽDUTĖ“
REAGAVIMO Į SMURTĄ AR PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

**ŠILUTĖS LOPŠELIS-DARŽELIS „ŽVAIGŽDUTĖ“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ, PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie smurto/patyčių dalyvius:

Vaiko(-ų) ar darbuotojo(-ų) <u>patyrusio(-ių) smurto/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris(-rie) smurtavo/ tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio(-ių) patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Lopšelio-darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu smurtą/patyčias:	
Vaiku, kuris smurtavo/tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Smurto/patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais lopšelio-darželio darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

SMURTO IR PATYČIŲ LOPŠELYJE-DARŽELYJE „ŽVAIGŽDUTĖ“ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Eil. Nr.	Data	Kas pranešė apie smurtą/patyčias	Smurto/patyčių pobūdis: F, Ž, E, S	Smurtą/patyčias patiriantis asmuo	Smurtaujantis/ besityčiojantis asmuo/asmenys	Smurto/patyčių stebėtojai	Intervencija (įstaigoje ar už jos ribų) rezultatas

Smurto/patyčių pobūdis: F – fizinis, Ž – žodinis, E – elektroninis, S – socialinis.

Intervencija įstaigoje: AV – atvejo vadyba (administracija), AVG - grupės mokytoja, VGK – vaiko gerovės komisija, DT – darželio taryba;
Intervencija už įstaigos ribų: GP – greitoji pagalba, PK – policijos komisariatas, VTAS – vaiko teisių apsaugos skyrius, PPT – pedagoginė pagalbos tarnyba.